

prof. Barbara Łuczковиak
Wydział Malarstwa
Akademia Sztuk Pięknych
w Warszawie

Recenzja sporządzona w związku
z postępowaniem habilitacyjnym w dziedzinie sztuk plastycznych,
w dyscyplinie artystycznej sztuki piękne i konserwacja dzieł sztuki,

Pani doktor Annie Szklińskiej
wszczętym przez Radę Doskonałości Naukowej i procedowanym przez Radę do spraw
stopni Akademii Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi

Pani Anna Szklińska urodziła się w 1982 roku. Studia ukończyła w Instytucie Wzornictwa Politechniki Koszalińskiej na kierunku Wzornictwo w latach 2002-2008. Dyplom w Pracowni Projektowania Produktu prof. Jacka Ojrzanowskiego, aneks z rzeźby pod kierunkiem prof. Agaty Michowskiej,

- 2008- pracowała jako projektantka w firmie D.O.M. Industry w Koszalinie.
- Od 2009 roku, jako asystentka w Pracowni Rzeźby Instytutu Wzornictwa Politechniki Koszalińskiej, pracuje nad rozwojem języka wypowiedzi twórczej z zakresu rzeźby i tkaniny.
- W 2016 roku uzyskała stopień naukowy doktora sztuki w dziedzinie sztuk plastycznych, w dyscyplinie artystycznej - Sztuki Projektowe na Wydziale Architektury Wnętrz i Scenografii Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu.
- Praca doktorska pod kierunkiem prof. dr. Hab. Katarzyny Podgórskiej-Glonti.
- Od 2017 roku jest zatrudniona na stanowisku adiunkta w Zakładzie Projektowania Instytutu Wzornictwa Politechniki Koszalińskiej.
- Od 2019 - adiunkt w Katedrze Sztuk Plastycznych na wydziale Architektury i Wzornictwa Politechniki Koszalińskiej.
- Od września 2020 pełni obowiązki kierownika katedry.

Pani Anna Szklińska zajmuje się rzeźbą, tkaniną, ubiorem, malarstwem, rysunkiem i performance. Brała udział w wystawach w kraju i za granicą. Analizując wykaz dorobku artystycznego można stwierdzić, że świadczy on o dużej aktywności wystawienniczej habilitantki.

Artystka prezentowała swoje prace, jak zaznacza w dokumentacji, na 28 wystawach, w tym 17 w Polsce, z czego 7 miało charakter międzynarodowy, oraz 11 zagranicznych; w Czechach, Słowacji, Węgrzech, na Ukrainie, a także wystawach indywidualnych, między innymi w:

- Koszalinie- „Galeria na piętrze” i „ VII/WO – Park Technologiczny;
- Białogardzie – Centrum Kultury i Spotkań Europejskich;
- Darłównu – „VII/WO” Terminal Sztuki;
- Poznaniu – Galeria Jezuitów (wystawa doktorska).

Oraz wystawy zbiorowe między innymi w:

- Łodzi - Ogólnopolska Wystawa Tkaniny Unikatowej, Centralne Muzeum Włókiennictwa;
- Bielsku Białej – Muzeum. Międzynarodowe Triennale Tkaniny- Muzeum Historyczne;
- Gdyni – VI Międzynarodowe Biennale Malarstwa i Tkaniny Unikatowej „Barwy i Faktury”;
- Koszalinie – Centrum Kultury 105, w Koszalińskiej Bibliotece Publicznej oraz w City Box, Koszalin;
- Szczecinie – Muzeum Techniki i Komunikacji;
- Słupsku – Bałtycka Galeria Sztuki;
- Świnoujściu – „ Miejsce Sztuki 44”;
- Gdańsku – Muzeum Narodowe w Gdańsku.

Brała także udział w Międzynarodowym Triennale Tkaniny w Czechach, Słowacji, i na Węgrzech oraz wielu innych spotkaniach wystawienniczych w tych krajach.

Do uzyskania stopnia doktora w latach 2010 – 2016, była autorką sześciu wystaw indywidualnych;

- 1) „Wiwat Obojętność” – Galeria na Piętrze, Koszalin;
- 2) „Instalacje” – Centrum Kultury i Spotkań Europejskich, Białogard;
- 3) „VII/WO” – Park Technologiczny, Koszalin;
- 4) „VII/WO” – Terminal Sztuki, Darłównu;
- 5). „Sen o Ciele” – Galeria na piętrze, Koszalin;
- 6) oraz wystawa doktorska „ O kompletowaniu i kontemplowaniu wobec form pustych” – Galeria u Jezuitów, Poznań.

Po uzyskaniu tytułu doktora 2016 – 2020 Anna Szklińska brała udział w 2 wystawach indywidualnych:

- 1) „Formy Puste” - Galeria Antresola, Muzeum w Koszalinie;
- 2) „Rekonstrukcja przestrzeni” - Galeria Scena, Koszalin;

oraz sześciu zbiorowych:

- 1) W ramach działań Generation w Poznaniu na Międzynarodowych Targach Poznańskich;
- 2) „ Od Malewicza do Strzemińskiego” - Mazowieckie Centrum Sztuki Współczesnej, Elektrownia w Radomiu;
- 3) „Przestrzeń otwarta” - Wystawa pracowników Instytutu Wzornictwa Politechniki Koszalińskiej, Koszalinie;
- 4) „Katarzyna Kobro. Problem Grawitacji. Sculpture in Space”, Przestrzeń sztuki S2, Warszawa;
- 5) Ślad-Performance, Open-call, Galeria Ślad, Galeria WY, Fabryka Sztuki, Łódź;
- 6) Gdynia Design Days 2020, Inter-Actions, online.

Pełna informacja o czasie i miejscu prezentowanych prac są zawarte w dokumentacji habilitantki.

Pani Anna Szklińska jest także aktywną uczestniczką życia środowiska artystycznego, między innymi pełniła funkcję opiekunki delegatów Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej pt.: „Paragone. Rzeźba Wobec Awangardy. Lublin/2017”. Przy okazji owej konferencji, Stowarzyszenie Historyków Sztuki, Wydawnictwo KUL, Lublin, wydało publikację autorstwa Anny Szklińskiej pt. „Czwarty wymiar w rzeźbie”

Artystka z powodzeniem konfrontuje swoje prace w ramach licznych projektów, między innymi „Eksperymentalne struktury tekstylne do zastosowania we wzornictwie i architekturze wnętrz”, a także, w 2019 roku projekt i wykonanie instalacji do ekspozycji firmy „Orska”, na którą składały się serie odlewów dłoni wykonanych z żywicy epoksydowej, gipsu i betonu. Współpracowała także przy realizacji kolekcji „Body” dla tej firmy, w 2020 roku.

W latach 2017- 2019, Anna Szklińska brała udział w wielu badaniach naukowych. Współpracowała z dr. M. Madejem, dr hab. A. Adamczykiem, z dr P. Kminikowską, prof. E. Kalinowską - Motkowicz, dr. A Gołdyn - Witkowską, mgr J Kwarciakiem, mgr P. Stramskim.

Osobnym polem aktywności dr, Anny Szklińskiej były recenzje i publikacje
Recenzja - 2018 – XI Festiwal Wysokich Temperatur/sztuka Ognia. Proces i transformacja.

Publikacja:

- 1) 2017: Paragone. Rzeźba wobec Awangardy, Anna Szklińska „Czwarty wymiar w rzeźbie”;
- 2) 2020 Monografia, Anna Szklińska :„Wobec form Pustych”.

Kolejnym polem aktywności dr. Anny Szklińskiej jest praca dydaktyczna.

Przedstawiona w dokumentacji praca dydaktyczna do czasu uzyskania stopnia doktora (2008–2021) świadczy o dużych kompetencjach oraz umiejętnościach w wielu dziedzinach.

Dr. Anna Szklińska prowadzi zajęcia w obszarze obejmującym rzeźbę, wzornictwo, podstawy projektowania architektonicznego, malarstwo, rysunek. Prowadzi zajęcia dla studentów studiów I i II stopnia. Zwieńczeniem tak intensywnie prowadzonej dydaktyki jest opieka promotorska na poziomie magisterskim w kierunku Wzornictwo, nad pięcioma dyplomami w latach 2011–2020, oraz opieka promotorska prac na poziomie licencjackim na kierunku Wzornictwo nad dziewięcioma dyplomami w latach 2019–2020.

Jej autorstwa były również liczne recenzje prac studentów, zarówno na poziomie magisterskim, jaki i licencjackim w latach 2016–2020.

Ocena pracy habilitacyjnej

Dzieło habilitacyjne, które stanowi projekt zatytułowany „Tryptyk” w formie performance, to działanie, do którego autorka przywołuje trzy obiekty z cyklu „Formy puste”, by wykreować przy ich udziale sytuację związaną z ruchem i ekspresją ciała, oraz by sporządzić tego zapis. Zapis, który stanowi przeciwwagę, uwolnienie, energię podczas spotkania ciała z formą pustą. Na formy puste składają się: rzeźby, obiekty, rekwizyty, elementy scenografii, kostiumy, tkaniny.

Dla potrzeb habilitacyjnego „Tryptyku” zostały powołane rzeźby organiczne w trzech kontrastujących ze sobą kolorach; czarnym, czerwonym i białym. Autorka umieściła je pojedynczo w trzech przestrzeniach zamkniętych i trzech otwartych. Zamknięta przestrzeń białych, sterylnych pomieszczeń pozwala jednocześnie uzewnętrznić się każdej z tych

form, poprzez ruch i bezruch, współistnienie z ludzkim ciałem, aby na zakończenie pozostać nieruchomą skorupą.

Na przestrzeń zewnętrzną składają się trzy różnorodne obszary: pole, plac i plaża. Każde z tych miejsc asymiluje przydzieloną mu formę. W przestrzeni otwartej rzeźby stają się bardziej wymagające, każda na swój sposób istnieje we własnej, stwarzając jednocześnie bardzo intrygującą i wzajemnie dopełniającą się przestrzeń gdzie ciało i jego forma, w sposób bardzo spójny tworzą obraz w wymiarze zarówno fizycznym, jak i metaforycznym. Anna Szklińska stworzyła rodzaj autorskiego, prywatnego performance w czasoprzestrzeni, gestów, ciała, myśli i refleksji.

W trakcie badań nad „Tryptykiem”, artystka wypracowała autorską metodę budowania struktury i kształtowania powierzchni materii, perfekcyjnie splecionej z pociętymi, zużytymi ubrań i innych materiałów tekstylnych. Wszystko to artystka zszywa bardzo precyzyjnie, tworząc „wielkoformatowe kimona”, które przeradzają się w ciała rzeźby. Tkaniny- rzeźby, tkaniny - obiekty, stanowią jedne z ważniejszych prac autorki z ostatniego okresu.

Dzieło habilitacyjne „Tryptyk”, to praca o zaskakującej aranżacji i interpretacji, to praca totalna, łączącą delikatność z potencjałem nieskończoności, nieograniczonego trwania w czasie i przestrzeni. To efekt wytrwałej i skrupulatnej pracy, której celem jest oswojenie materii i miejsca, rozumianych jako świadome i osobiste zamieszkiwanie. Sama artystka tak to opisuje: „Oddzielam się, chowam, znikam i odchodzę”- koniec cytatu. Stara się oswoić rzeczywistość, utkać własną drogę, nadać osobisty rytm, stworzyć bezpieczne siedlisko. Jej prace czule nas obejmują i chronią.

Performatywne formy tworzą nowe, różnorodne przestrzenie, często dopełniane dźwiękami, by w ten sposób pobudzić odbiorców i przeobrazić ich w żywe elementy instalacji. Formy - obiekty mają za cel przejąć cechy istot żywych. Sposób ich kształtowania zależy od konkretnego wątku oraz materiału, z pomocą którego wizualizują się.

Proces skupionej pracy, koncentracja, nie są do przecenienia. Uważność, ślad świadomej obecności zakreśla w sposób jednoznaczny jej własną przestrzeń. Tkanina stanowi dla artystki sieć zapisów uczuć i emocji. Wśród całej grupy wplecionych obiektów, tych nietrwałych akumulacji wrastających w jej ciało, można poczuć dobrostan odzyskanej, udomowionej przestrzeni, pełnej drobiazgowej, benedyktyńskiej pracy. Konstelacje wielobarwnych form, zostały starannie wycięte, a następnie poskręcane z materiałów śmieciowych. Ich zagęszczenia, akumulacje, zwarte, uporządkowane struktury i formy,

dają wyraz głębokiej pokory i cierpliwości wobec nietrwałości materii. Te jakości z pozoru błahej materii są świadomie przyjęte i zaakceptowane. Stanowią ważną zasadę estetyczną jej prac, a także inspirację do refleksji nad ulotnością wszystkiego i przeciwstawiającą mu się ludzką potrzebą zakotwiczenia, zakorzenienia i bezpiecznego wrośnięcia.

Skala projektu, rozbudowana forma prezentacji oraz uznanie z jakim się spotkała świadczą o jego wysokich walorach artystycznych. Podkreślić należy, że pierwsze publiczne prezentacje projektu performance z żółtą „Formą Pustą” odbyły się w 2016 roku, a pierwsze instalacje z nagraniem dźwiękowym wydobywającym się z tkaniny „Formy Puste”, w Galerii Antresola, muzeum w Koszalinie w 2017/2018 roku i następnie w 2019.

Podsumowaniem tego procesu pracy była monografia „ Wobec Form Pustych” wydana w 2020 roku.

Następny krok, bardzo istotny dla rozwoju koncepcji to performance „ Muszę iść dalej”, który stanowi kontynuację z „Formą Pustą”. John Berger, brytyjski krytyk sztuki w eseju: „Francis Bacon i Walt Disney” pisze o zadziwiającym podobieństwie formalnym ich dzieła, a mianowicie, między świerszczem z filmu „Pinokio” Walta Disneya, jak i postacią obrazu „Figure turing” Francisa Bacona. Sama Anna Szklińska przyznaje, że te podobieństwa mają wiele wspólnego z jej kadrem z nagrania video próby performance z żółtą „Formą Pustą”. Cytuję: „pozwała mi to odnaleźć inspirację we wspólnej refleksji nad cielesnością człowieka”- koniec cytatu. Podążając tym tropem należy wspomnieć także koncepcję „ciała bez organów” Gillesa Deluze’a w kontekście Francisa Bacona.

Twórczość Anny Szklińskiej dotyczy przede wszystkim rzeźby przestrzennej, obecności, ciężaru, jest także refleksją o kształtowaniu formy artystycznej. To nadrzędna sztuka, której tematem jest przestrzeń, jej określanie i nazywanie, wytyczanie i kreślenie. Nasze skupienie wobec niej: „To rodzaj prywatnego performance w czasoprzestrzeni gestów, ciała, myśli i refleksji”- jak pisze autorka w autoreferacie. To także próby subtelnych, lecz jasnych przymknęć, zaznaczeń tak, by mogła wybrzmieć natura przestrzeni, wolna i nieograniczona.

Dr. Anna Szklińska stworzyła dokument, własną autorską opowieść, w której udowadnia, że bez względu na użyte medium należy mieć przede wszystkim powód. Posiada naturalną predyspozycję odczuwania oraz widzenia świata gdzie doskonale łączy fizyczność i duchowość, gdzie wszystko funkcjonuje: kolor, światło, przestrzeń, harmonia, dając wyraz swobodnej interpretacji artystycznej. Pewna własnych decyzji tworzy przejrzystość bytu własnego i artystycznego.

Twórczość Anny Szklińskiej niewątpliwie, wielowątkowo uwikłanej w swoiste „źródła” inspiracji stanowi trop wiodący w znane lub jeszcze nierozpoznane strony własnej świadomości, a wreszcie w jasne przestrzenie olśnień i spełnień.

Konkluzja

Zaprezentowane dzieło habilitacyjne zatytułowane „Tryptyk” stanowi oryginalne osiągnięcie o charakterze zarówno dokumentacyjnym, jak i artystycznym, spójnym pod względem formalnym i merytorycznym.

Na podstawie przedstawionych dzieł i przeprowadzenia jego analiz stwierdzam, że spełniają one wszystkie kryteria określone w ustawie o stopniach i tytułach naukowych, stanowiąc twórczy wkład w rozwój dyscypliny artystycznej, sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki, zgodnie z decyzją Rady Doskonałości Naukowej, działającej na podstawie art.221 ust. 4, z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce [Dz.U z 2021, poz 478] i wnioskuję do Rady ds. stopni ASP im. W. Strzemińskiego w Łodzi o nadanie jej stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie artystycznej sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki.

Prof. Barbara Łuczkiwiak

Pruszków, 07.09.2021 r.